

F. t. l. om krigsmateriel m.v.

ningen – fundet rigtigst, at opretholde den gældende retstilstand på dette punkt, jf. § 6.

I overensstemmelse med Folketingsbeslutningen er der i § 15 indarbejdet en bestemmelse om, at den, der nægter at medvirke til udvikling og produktion af krigsmateriel ikke derved fortaber retten til arbejdsløshedsdagpenge eller sociale ydelser. Bestemmelsen er udformet i samarbejde med Arbejdsministeriet og Socialministeriet.

Endvidere er der i § 8 indarbejdet en bestemmelse om, at justitsministeren hvert år afgiver en beretning til det udenrigspolitiske nævn om omfanget og arten af tilladelser til at producere krigsmateriel.

5. Forslaget indeholder endelig i § 17 en ændring af våbenlovens § 6 om eksport af våben og krigsmateriel. Affattelsen er i overensstemmelse med beslutningsforslaget.

Som nævnt i Udenrigsministeriets skrivelse af 14. maj 1987, som Justitsministeriet sendte til retsudvalget den 19. maj 1987 i forbindelse med beslutningsforslagets behandling i Folketinget, medfører formuleringen en vis lempelse i forhold til den gældende danske våbeneksportpolitik. Udenrigsministeriet udtalte i den nævnte skrivelse bl.a.:

»Der er dog i det mindste ét punkt, på hvilket ændringsforslagets formulering i henhold til bogstaven i virkeligheden er mere lempelig end den hidtidige politik. FN-pagtens artikel 51 anerkender udtrykkeligt medlemmernes ret til individuelt eller kollektivt selvforsvar i tilfælde af et væbnet angreb. Ændringsforslaget åbner således i princippet adgang til at meddele eksporttilladelse til lande, der er involveret i krigshandlinger, såfremt disse er et resultat af væbnet angreb på det pågældende land.

Ifølge gældende praksis er forekomsten af krigshandlinger i sig selv tilstrækkelig grund til, at eksporttilladelse nægtes, uanset om der er tale om en »aggressor nation« eller legitimt selvforsvar i FN-pagtens forstand. Det bør i denne forbindelse tilføjes, at krigsførende lande ofte påberåber sig FN-pagtens artikel 51, selv hvor berettigelsen heraf er tvivlsom, eller der er tale om åbenbart misbrug.

Man kan endvidere forestille sig, at et land, hvis styre på ingen måde kan forventes at ville gribe til »intern undertrykkelse«, befinder sig i en region, hvor forholdene i almindelighed er ustabile, uden at der nødvendigvis er tale om en krigslignende tilstand. Der kan eksempelvis forekomme grænseinciderter eller flygtningeproblemer. Endvidere kan man forestille sig interne stabilitetsproblemer – strejker, trusler om revolution – uden at der er tale om borgerkrig eller undertrykkelse.

Ligeledes i disse tilfælde ville en bogstavelig fortolkning af ændringsforslaget ikke stille sig hindrende i vejen for meddelelse af eksporttilladelse, modsat den sandsynlige negative afgørelse ifølge gældende praksis.

Alt i alt forekommer den gældende våbeneksportpolitiske praksis fuldt ud at tilgodese de samme hensyn som ændringsforslaget, som tilmed i forhold til den førte politik repræsenterer en principielt vidtrækkende lempelse med nærliggende risiko for misbrug.«

6. Lovforslaget er samtidig med fremsættelsen sendt til udtalelse hos Arbejdsministeriet, Forsvarsministeriet, Industriministeriet, Socialministeriet, Statsministeriet, Udenrigsministeriet og Industrirådet.

7. Lovforslaget forventes ikke at få administrative eller økonomiske konsekvenser af betydning for det offentlige.

*Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser
Til § 1, stk. 1.*

Bestemmelsen fastslår, hvad der skal forstås ved krigsmateriel.

Som nævnt i de almindelige bemærkninger indeholder den gældende lov ikke nogen afgrænsning af, hvad der skal forstås ved krigsmateriel. Det er fastlagt i en kongelig anordning fra 1937. Denne anordning omfatter stort set de typer af krigsmateriel, som man kendte i 1937, og visse dele hertil.

I praksis har man ved en udvidende fortolkning af anordningen i et vist omfang inddraget genstande, der ikke er nævnt i anordningen, under den gældende lov. Det drejer sig navnlig om genstande, der klart bør være omfattet af lovgivningen om krigsmateriel og som ikke var kendt i 1937, f.eks. dele til raketter. På den anden side har militært radioudstyr fremdeles været holdt uden for krigsmateriellovgivningen, da kommunikationsudstyr ikke er nævnt i anordningen.

§ 1, nr. 1 betyder, at enhver form for materiel, der er specielt konstrueret til militær anvendelse, er omfattet af loven. Radioudstyr, der er specielt konstrueret til militært brug, vil således også være omfattet. Materiel, der finder civil anvendelse omfattes, på samme måde som efter den gældende lovgivning, ikke.

Krigsmaterielbegrebet omfatter alle fysiske ting bortset fra levnedsmidler, men ikke know-how og lignende immaterielle produkter.